

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XI. Facilitas & indulgentia nimia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

rerum maiorumque exempla serius inuestigator lustrauerit.

Neque interim desperabit aut concidet animo Superior, si non omnia è voto ipsius successerint. Neque enim *mirum*, si non omnes conatus animarum rectoris non proficiant in omnibus, cum nec Dei operatio proficiat in omnibus ad salutem ipsorum. Omnia enim quae seminantur non conualescunt, & qui thesauros effodiunt, libenter multam terram eruderant, ut modicum auri vel argenti reperiant. Animare verò debet rectorè ad laboris tolerantiam, quòd non minus meretur in illis qui deficiant, quàm in his qui maximè proficiunt. Plus laborat doctor in indocili, quàm in docili discipulo, & ideo apud iustum aestimatorem laboris, plus meretur. In terra sterili & saxosa agricola plus laborat, & si fructus paucior, sed fructus maior. Et quae difficilius elaborantur, saepe carius venduntur.

CAPVT XI.

Facilitas, & indulgentia nimia.

DVM à recto bonoque, & instituti regula se patiuntur Superiores abduci, idque aut innata quadam morum lenitate, aut difficultatibus victi, aut molestiarum

rum fuga, aut monitorum fastidio; aut quòd blandi facilesque haberi velint, aut denique omnibus placendi studio: quas res omne Religionis robur exedere, nemo non videt.

Neque enim deerunt vnquam optimarum legum transgressores, qui si viderint Superiorum conuiuentià impunè omnia peragi, ad deteriora paulatim descendunt, ad ea nimirum quæ ferro & ignibus indigeant. quod vbi accidit, merita cadit in Superiores querimonia, qui cùm nullo negotio principiis obstare possent, maluerunt quæuis etiam permittere, ne quem suorum leui offensionis metu terrerent, aut à se auerterent; quos postmodum eo patiuntur grauiores aduersarios, quo acrioribus in inueteratis malis eruendis, remediis opus est.

Et sanè non est hic amor, odium veriùs est, & hostile, non patrium pectus; cùm quæ non magno negotio posset in filiorum morbis pellere, crudeli indulgentia ferrum iubet expectare: dum dilata curatione computrescit membrum, & sola iam sectione & ignibus mederi malo potest. Sanè qui amat, qui pater est, initiis medetur, peccantem filium corripit, non parcit, parcere odisse est, corripere amasse est.

E 3.

Hinc

Hinc illud in exemplū omnibus Superioribus: *Quē diligit Dominus, corripit, & quasi pater in filio complacet sibi.* Apud Apostolū: *Quē enim diligit Dominus, castigat; flagellat autem omnem filium quem recipit. In disciplina perseverate, tanquam filiis offert se vobis Deus: quis enim filius quem non corripit pater? quod si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri, & non filij estis. omnis autem disciplina in presenti quidem videtur non esse gaudij, sed mœroris: postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddet iustitia. Propter quod remissas manus & soluta genua erigite, & gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudicans quis erret, magis autem sanetur. Quæ si negligant Superiores, nec se veros patres, nec inferiores filiorum loco habent, nec imitatores Dei sunt, qui de se ipso, Ego quos amo, arguo & castigo; ut apud Dominum arguisse & castigasse, amasse sit: ergo non castigasse non amasse, adeoque odisse sit. Hinc est illud: *Qui parcat virga, odit filium. hoc est, qui sub specie pietatis peccantem non corrigit animam eius ad interitum mittit.**

Prov. 3.

Heb. 12.

*Bon. de
6. alis
cap. 7.*

Neque quidquam in Religione malorum est, quod ex hac Superiorum indulgentia nō nascatur, & magnis ubique auctibus ingentia incrementa nō sumat. omnia enim

enim vitia sub hac arbore tanquam matre succrescunt, pullulantque ab hoc semel sparso iactoque ignauo semine. Nam cum natura ferè proni ad vitia simus, si desit qui huic animarum horto seriam sollicitamque manum admoueat, veteris hominis reliquationes eruderet, surgentia euellat zizania, putationi incumbat, fecundioribus melioribusque syluestria inoculet, noxiorumque fruticum, aridorumque radices ipsas excaudicet; syluescet, & in miricas exurget.

Iam cum indulgentem vnde quaque Superiorem viderit inferior, quid nisi malo malum adnectat? probare fors arbitrabitur, cum non improbet. in Superiore enim non improbasse, probasse videri potest; vt qui damna cum possit non fugit, amasse videatur; qui nocitura non detestatur, laudasse censeatur. omnia proinde quæ eueniunt aut subnascuntur mala, vni Superiorum indulgentiæ meritò adscribi possunt.

Familia verò in primis est, ex hac indulgentia tanquam è semine ac radice, pullulascere mutuas æmulationes, animorum alienationes, murmurationes & obloquia, sæculares mores, detractiones, laborum fugam, regularum omnium neglectum,

Etum, spiritus teporem, ac mentis quod-
dam frigus ac gelu; orationis omnium-
que propè spiritualium rerum nauseam,
ac quendam quasi cælestium & spiritua-
lium vomitū. nam sperare vt cum quem-
que sibi reliqueris, singuli in solidarum
virtutum studium incumbant, fatuę cu-
iusdam fiducia est; maximè in iunioribus,
quibus non exigua etiamnum vitiorum
inhærent vestigia, aut necdum in inte-
gram domitis iis ac consepultis; aut è te-
nera adhuc cicatrice, nouum è non vehe-
menti frictione, imò non rarò è neglectu
solo, vulnus timeri potest: adeoque cini-
ribus adhuc tectus ignis, veriùs quàm ex-
tinctus est, qui indulgentia hac, & Super-
ioris conniuentia ac incuria, perfacile
in nouas exurgere potest flammis; vt pro-
inde perpetua opus Superioris vigilantia
sit, & in omnem partem circumspeditione,
ne vel noua exurgant, vel erumpant ve-
tera.

Intentam proinde ad singula mentem,
oculosque teneat, etiam ad infima fra-
trum munia. dici enim non potest, quan-
tos hæc vigilantia curaque animos addat,
quàm validè omnes in officio contineat,
dum obseruari se, siue in remuneratione
& laudem, siue in serias monitiones sen-
tiunt;

tiunt; dumque ibi veri patrisfamilias in filiosintuentur affectum, alibi medici anxiam de suorum valetudine sollicitudinem; modò pastorem commisso sibi gregi inuigilantem, modò Superiorem in subductionem rationum subditorum suorum incubantem; in omnibus denique serium inuestigatorem & obseruatorem, quemque nihil domesticarum rerum fugiat. semel enim concepta hæc opinio omnes in sedulam commissarum sibi rerum executionem prouocat, dum in oculis, se suaque Superioris, perpetuò versari arbitrantur.

Et ferè qualis ipse est, tales inferiores experietur. negligens ipse & incurius est? socordes & ignauos expectet inferiores. vigilans & serius? excitatos promptosque consequetur. tantum in vtramque partem exemplum parentis, ducis, medici, Superioris valet, vt ab huius ferè moribus, dereliquis iudicium ferre queas, & bona sperare, aut timere mala possis. diligens ipse, & vigilans, ac in omnem partem intentus? similes experietur inferiores. Quid si inter hæc deliquerit aliquis, & culpa poenam mereatur, memor sit Sapiensis: *Pesilente flagellato, stultus sapientior erit: si autem corripueris sapientem, intelliget disciplinam.* & alibi, *Vir prudens & disciplinatus non*

Prou. 19

Eccli. 10

E 5

mur-

Prov.
29.

murmurabit correptus. Si murmurauerit, habemus eundem interminantē: Virum qui corripientem dura ceruice contemnit, & illum sanitas non sequetur. & prudenter alibi monet: Me-

Eccli. 7.
Psal. 140.

lius est à sapiente corripì, quàm stultorum adulatione decipi. Hinc illud Psalmistæ votum: Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: oleum peccatoris non impinguet caput meum.

De sex
alis c. 3.

Quòd si errantes & ab instituto deflētentes neglexerit Superior punire, audiat Bonauenturam: *Si non corrigit delinquentes, si permittit sub se vitia crescere, & consuetudines malas oriri, & iam exortas roborari & dilatari, si videt Ecclesiasticas obseruationes dilabi, & transgressiones multiplicari, & pro posse non obuiauerit tam presentibus malis, quàm imminentibus, triplicem Deo reddet rationem.*

Sap. 6.

quod officio tenebatur. nam ait: Cùm esetis ministri regni illius, non recte iudicastis, nec custodistis legem iustitiæ, neque secundum voluntatem Dei ambulastis. Horrende & citò apparebit vobis, quoniam iudicium durissimum his, qui presunt, fiet. Secundo, quòd omnia peccata subditorum, quæ poterat & debuerat correxisse & precauisse, imputantur ei. vnde dicit Eze-

Cap. 33.

chiel: Si non fueris locutus, vt custodiat se impius

pius à via sua, ipse impius in iniquitate sua morietur: sanguinem autem eius de manu tua requiram. Tertio, pro abusione honoris & potestatis sibi collata, quam ad propriam gloriam & commodum retorsit, & non ad quod data ei. Tolle ab eo talentū (ait Christus) & inutilē locus serum eijcite in tenebras exteriores, ibi erit fletus & stridor dentium. Ostendat ergo bonus zelator, quantum diligat Deum, in eo quod beneplacitum eius in se & in aliis promoneat: nec ab hoc zelo mollescat per desidiam, nec labore lassetur, nec consiliis flectatur, nec astutiis circumueniatur, nec amicitia, nec blandimentis delinatur, nec ministerreatur, nec per diuturnam prauæ consuetudinis prescriptionem desperet, quin suum officium exequatur.

Remedia.

FRequens malorum, quæ ex hac indulgentia nascuntur, consideratio, bonorumque, quæ ex accurata regularum omniumque ordinationum obseruatione promanant, ut à quibus Religionis valetudo bona, flos, viror, roburque pendeat.

Pœnitentiarum in Religione receptarū vsus, quas uti neque acerbiores, ita neque indulgentiores esse conuenit: quod si quando morbi vis ac malignitas acriores adhi-

adhibere cogat; sentiat tamen infirmus, à paterno hæc affectu, & valetudinis studio, non ex animi exacerbatione, aut solius iudicis tribunali proficisci, verbis ad omnem suauitatem ac mansuetudinem compositis, quæ amorem, & emendationis desiderium, non vindictam, aut minùs ordinatum affectum loquantur. bene Sapiens:

Ecclesi. 9 Corripe amicum, ne fortè non intellexerit & dicat, Non feci; aut si fecerit, ne iterum addat facere. quo magis inferiorem, qui Superiori filij loco est?

Exempla hîc proponi possunt ab omni Reipub. militiæ, priuatæ etiam familiæ, filiorumque institutione; cùm pleraque ex illis nimia Superiorum lenitate, & ignaua quadam facilitate perierint; & quæ aut opibus aut robore prima, ad humilem ferè arenam, hostiliaque genua deducta fuerint, & grauis sanè in indulgentiorem in peccata filiorum suorum Heli, sententia

1. Reg. 3. Domini est: *Eò quòd nouerat indignè agere filios suos, & non corripuerit eos, idcirco iurauit domui Heli, quòd non expietur iniquitas domus eius victimis & muneribus vsque in eternum.* & secuta prædictionem miseranda indul-

1. Reg. 4 gentis patris mors. *Cecidit de sella retrorsum iuxta ostium, & fractis ceruicibus mortuus est, in quem locum est illud Gregorij: Quia*

Past.
par. 2.
cap. 6.

falsa

falsa pietate superatus ferire Heli delinquentes filios noluit, apud districtum iudicem semetipsum cum filiis crudeli damnatione percussit. ut meritò Superiores omnes terrere hoc exemplum debeat.

CAPVT XII.

Dissimulatio in suorum malis.

DVM verentur Superiores, ne mœrore afficiant suos, ne offendant, ne à se alienent, ne querimonix subnascantur, ne pacata turbent. Hinc conuiuentix, religiosæ disciplinæ relaxationes, omniumque pedetentim neglectus, dum à paruis initiis ad maxima properamus: familiare in humanis malum. de his autem Superioribus dici illud Prophetæ ex persona increpantis Dei potest: *Speculatores eius cæci* Isai. 56. *omnes, nescierunt vniuersi, canes muti non valentes latrare. & illud: Quod si speculator viderit gladiũ venientẽ, & non insonuerit buccina,* Ezech. 33. *& populus se non custodierit, veneritq; gladius, & tulerit de ijs animam; ille quidẽ in iniquitate sua captus est, sanguinem autem eius de manu speculatoris requirã.* Speculatores Superiores sunt, qui si munere suo functi fuerint, periculorũ monuerint, nec inferiores ob-

au-